

CEZA MUHALEMELERİ USULÜ KANUNUNUN TEMYİZE İLİŞKİN HÜKÜMLERİ

(2005.5320 Numaralı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca Adli Yargı Bölge Adliye Mahkemelerinin Resmi Gazete’de ilan edilecek göreve başlama tarihinden önce aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olunan kararlar hakkında, kesinleşineye kadar uygulanacak hükümler (2004.5235 sK Geçici madde 2) aşağıda sunulmaktadır. Anılan Kanunlara göre CMUK 322/4, 5, 6 uygulanmayacaktır.)

ÜÇÜNCÜ FASIL Temyiz

Temyizi Kabil Olan ve Olmayan Hükümler:

Madde 305 – (Değişik: 21/1/1983 - 2789/1 md.)

Ceza Mahkemelerinden verilen hükümler temyiz olunabilir. Ancak, onbeş sene ve ondan yukarı hürriyeti bağlayıcı cezalara ait hükümler hiç bir harç ve masrafa tabi olmaksızın Yargıtaya re’sen tetkik olunur.

1. (Değişik: 18/11/1992 - 3842/28 md.) İkimilyar liraya kadar (İkimilyar dahil) para cezalarına dair olan hükümler,

2. (Değişik: 18/11/1992 - 3842/28 md.) Yukarı sınırı onmilyar lirayı geçmeyen para cezasını gerektiren suçlardan dolayı verilen beraat hükümleri,

3. Bu Kanun ile sair kanunlarda kesin olduğu yazılı bulunan hükümler,

Temyiz olunamaz.

Bu suretle verilen hükümler tekerrüre esas olmaz. Ancak haklarında 343 üncü madde hükümleri dairesinde Yargıtaya başvurulabilir.

Hükümden evvelki kararların temyizi:

Madde 306 – Hükümden evvel verilip hükme esas teşkil eden kararlar dahi hükümle bertaraf temyiz olunabilir.

Temyiz sebebi:

Madde 307 – Temyiz ancak hükmün kanuna muhalif olması sebebine müstenit olur.

Hukuki bir kaidenin tatbik edilmemesi yahut yanlış tatbik edilmesi kanuna muhalefettir.

Kanuna muhalefet halleri:

Madde 308 – Aşağıda yazılı hallerde kanuna mutlaka muhalefet edilmiş sayılır.

1 – Mahkemenin kanun dairesinde teşekkül etmemiş olması,

2 – Hakimlik vazifesine iştiraktan kanunen memnu olan bir hakimin hükme iştirak etmesi,

3 – Makbul şüpheden dolayı hakkında ret talebi vakı olupta bu talep kabul olunduğu halde hakimin hükme iştirak etmesi yahut bu talebin kanuna mugayir olarak reddolunması suretiyle hakimin hükme iştirak ettirilmesi,

4 – Mahkemenin kanuna muhalif olarak davaya bakmağa kendini vazifeli veya salahiyetli görmesi,

5 – Cumhuriyet Müddeiumumisi yahut kanunen vücudu lazım diğer şahsın gıyabında duruşma yapılması,

6 – Şifahi bir duruşma neticesi olarak verilen hükümde aleni muhakeme kaidesinin ihlal edilmesi,

7 – Hükmün esbabı mucibeyi ihtiva etmemesi,

8 – Hüküm için mühim olan noktalarda mahkeme kararıyla müdafaa hakkının tahdit edilmiş olması.

Maznunun lehine olan kaidelere muhalefet:

Madde 309 – Maznunun lehine olan hukuki kaidelere muhalefet, maznunun aleyhine hükmün bozdurulması için Cumhuriyet Müddeiumumiliğine bir hak vermez.

Temyiz talebi ve süresi:

Madde 310 – (Değişik: 21/5/1985 - 3206/60 md.)

Temyiz talebi, hükmün tefhiminden bir hafta içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt katibine yapılacak beyanla olur. Beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hakime tasdik ettirilir.

Hükmün tefhimi sanığın yokluğunda olmuşsa bu süre tebliğ tarihinden başlar.

Sulh mahkemelerinin temyizi kabil kararları, yargı çevresi içinde buldukları asliye ve ağır ceza mahkemeleri nezdindeki Cumhuriyet savcılar tarafından, tefhim tarihinden itibaren bir ay içinde temyiz edilebilir.

Eski hale getirme müddeti içinde temyiz müddetinin cereyanı:

Madde 311 – (Değişik: 8/6/1936 - 3006/1 md.)

Maznun aleyhine gıyaben sadır olan hükümlerde eski hale getirme talebinin müddeti içinde temyiz müddeti de cereyan eder. Maznun, eski hale getirme talebinde bulunur ise bu talebin reddi ihtimalini nazara alarak müddeti içinde istidaname vermek veya zabıt katibine bir beyan yapmakla temyiz talebinde bulunmalıdır. Bu halde temyize taallük eyliyen işler eski hale getirme talebi hakkında karar verilinceye kadar tehir olunur.

(İkinci fıkra Mülga: 21/5/1985 - 3206/82 md.)

Eski hale getirme talebinde bulunmaksızın temyiz yoluna gidilmiş ise bu muamele; eski hale getirmek talebi hakkından vaz geçmeği gösterir.

Temyiz istidasının tesiri:

Madde 312 – (Değişik: 8/6/1936 - 3006/1 md.)

Müddeti içinde verilen temyiz istidası hükmün kat'ileşmesine mani olur.

Hüküm, temyiz eden tarafa esbabı mucibesile tefhim edilmemişse temyiz olunduğuna mahkemenin ittilaından bir hafta içinde tebliğ edilir.

Temyiz istidası ve ihtiva edeceği noktalar:

Madde 313 – (Değişik: 8/6/1936 - 3006/1 md.)

Temyiz eden taraf hükmün hangi cihetine itiraz ve neden dolayı bozulmasını talep etmekte olduğunu temyiz istidasında veya beyanında veyahut layihasında gösterir.

Temyiz için istinad edilen sebeplerde muhakeme usulüne müteallik hukuki bir kaideye mi yoksa kanuni diğer hükümlere mi, muhalefet etmiş olmasından dolayı itiraz olunduğu gösterilir. Birinci halde kanuna muhalif olan vak'alar izah olunur.

İhtiyarı temyiz layihası:

Madde 314 – (Değişik: 8/6/1936 - 3006/1 md.)

(Değişik: 21/5/1985 - 3206/61 md.) Temyiz dilekçesinde veya beyanında temyiz sebepleri gösterilmemişse temyiz dilekçesi için belirlenen sürenin bitmesinden yahut gerekçeli karar henüz tebliğ edilmemişse tebliğinden itibaren bir hafta içinde hükmü temyiz olunan mahkemeye bu sebepleri ihtiva eden bir layiha da verilebilir. Cumhuriyet savcısı temyiz dilekçesinde, temyiz sebeplerini göstermemiş ise; temyiz isteğinin sanığın lehinde veya aleyhinde olduğunu açıkça belirtmesi gerekir.

Layihanın verilmemesi veya istida veya beyanda temyiz sebeplerinin gösterilmemesi temyiz tetkikatı yapılmasına mani değildir.

Temyiz maznun tarafından yapılmış ise bu layihalar kendisi veya müdafî tarafından imza edilerek verilir.

Müdafî yoksa maznun bu hususta bir zabıt varakası tutulmak üzere zabıt katibine yapacağı bir beyanla esbabı mucibesini dermeyeran edebilir. Bu zabıt varakası reis veya hakime tasdik ettirilir.

Temyiz talebinin kabule şayan olmamasından dolayı hükmü veren mahkemece reddi:

Madde 315 – (Değişik: 8/6/1936 - 3006/1 md.)

(Değişik: 21/5/1985 - 3206/62 md.) Temyiz isteği kanuni sürenin geçmesinden sonra yapılmış veya temyiz edilemeyecek bir hüküm temyiz edilmişse veya temyiz edenin buna hakkı yoksa, hükmü temyiz olunan mahkeme bir karar ile temyiz dilekçesini reddeder.

Temyiz eden taraf red kararının kendisine tebliğinden itibaren bir hafta Temyiz Mahkemesinden bu hususta bir karar verilmesini talep edebilir. Bu takdirde dosya Temyiz Mahkemesine gönderilir. Şu kadar ki, bu sebepten dolayı hükmün infazı tehir olunmaz.

Temyiz istida ve layihasının tebliği ve cevabı:

Madde 316 – (Değişik: 8/6/1936 - 3006/1 md.)

315 inci maddeye göre hükmü veren mahkemece reddedilmeyen temyiz talebine dair istida ve varsa yalnız layihanın bir sureti temyiz talebinde bulunan tarafın hasmına tebliğ olunur. Hasım tarafı bir hafta içinde yazı ile cevabı verebilir.

Temyiz eden tarafın hasmı maznun ise bu hususta bir zabıt varakası tutulmak üzere zabıt katibine yapılacak bir beyanla da cevabını verebilir. Cevap layihası verildikten veya bunun için muayyen müddet bittikten sonra dava dosyası Cumhuriyet Müddeiumumisi

tarafından temyiz mahkemesine verilmek üzere Cumhuriyet Başmüddeiumumiliğine gönderilir.

(Ek fıkra: 2/1/2003-4778/2 md.; Değişik: 19/3/2003/4829/20 md.) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen tebliğname, hükmü temyiz etmeleri veya aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi halinde sanık veya müdafii ile müdahil, şahsî davacı veya vekillerine dairesince tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevap verebilir.

(Ek: 19/3/2003-4829/20 md.) Üçüncü fıkra uyarınca yapılacak tebligatlar, Tebligat Kanununun 35 inci maddesine göre ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur.

Yargıtayca temyiz isteğinin reddi:

Madde 317 – (Değişik: 21/5/1985 - 3206/63 md.)

Yargıtay, süresi içinde temyiz dilekçesinin verilmemesini veya beyanının yapıldığını, hükmün temyiz edilemez olduğunu, temyiz edenin buna hakkı olmadığını görürse, temyiz isteğini reddeder, görmezse incelemesini yapar.

Ağır ceza hükümlerinin tetkikinde duruşma:

Madde 318 – Ağır cezaya mütaallik hükümlerde Temyiz Mahkemesi tetkikatını maznunun temyiz istidasındaki talebi üzerine veya dilerse resen duruşma icrası suretiyle yapar. Duruşma gününden maznuna veya talebi üzerine müdafiiine haber verilir. Maznun duruşmada hazır olabileceği gibi kendisini vekaletnameyi haiz bir müdafii ile de temsil ettirebilir.

Maznun mevkuf ise bizzat ispatı vücut etmek talebinde bulunamaz.

Duruşmada usul:

Madde 319 – Temyiz Mahkemesinde duruşma raportör aza tarafından işin izahı ile başlar. Bu azanın duruşmadan önce raporunu tanzim ve imza ile dosyaya koymuş olması lazımdır.

Raportör azanın izahatını müteakip Cumhuriyet Başmüddeiumumisi, maznun ve müdafii iddialarını beyan ve bunları izah için söz alırlar. Bunlar arasında temyizi talep etmiş olan taraf önce dinlenir. Son söz maznunundur.

Temyiz Mahkemesince tetkik edilecek noktalar:

Madde 320 – Temyiz Mahkemesi, temyiz istida ve layihasında irat olunan hususlar ile temyiz talebi usule ait noksanlardan dolayı olmuş ise temyiz istidasında bu cihete dair beyan edilecek vakıalar hakkında tetkikler yapabileceği gibi hükme tesiri olacak derecede kanuna muhalefet edilmiş olduğunu görürse talepte mevcut olmasa dahi bu hususu tetkik eder.

313 üncü maddenin ikinci fıkrasında gösterilen müstenidattan başka temyiz müddeasını teyit için yeniden müstenidat göstermeğe lüzum yoktur.

Bununla beraber böyle müstenidat arz olunmuşsa kabul olunur.

Temyiz Mahkemesince hükmün bozulması:

Madde 321 – Temyiz Mahkemesi, aleyhine itiraz olunan hükmü hangi cihetten kanuna muhalif görmüşse o cihetten bozar.

Hükmün bozulmasına sebep olan kanuna muhalefet keyfiyeti, bu hükme esas olarak tesbit edilen vakılarda olmuş ise bu muameleler dahi aynı zamanda bozulur.

Temyiz Mahkemesince davanın esasına hükmedilecek haller ve karar tashihi:

Madde 322 – (Değişik: 8/6/1936 - 3006/1 md.)

(Değişik: 5/3/1973-1696/44 md.) Hükme esas olarak tespit edilen vakılara tatbikinde kanuna muhalefet edilmesinden dolayı o hüküm bozulmuş ise Yargıtay aşağıda yazılı olan hallerde kendisi davasının esasına hükmeder.

1. Vakıanın daha ziyade aydınlanması gerekmeden beraete veya davanın düşmesine yahut aşağı - yukarı haddi olmayan sabit bir cezaya hükmolunması icabederse,

2. Yargıtay Başsavcılığının iddiasına uygun olarak suçluya kanunda yazılı cezanın en aşağı derecesini uygulamayı uygun görürse,

3. Mahkemece sabit görülen suçun unsurları ve vasfi ve cezası hükümde doğru gösterilmiş olduğu halde sadece kanunun madde numarası yanlış yazılmış ise,

4. Hükümden sonra yürürlüğe giren kanun suçun cezasını azaltmış ve mahkemece suçluya ceza tayininde artırma sebebi kabul edilmemiş veya yeni bir kanun ile fiil suç sayılmamış olmaktan dolayı birinci halde daha az bir cezanın hükmü ve ikinci halde hiç ceza hükmolunmaması gerekirse,

5. Açıkça tespit edilmiş olan suçlunun doğum ve suç tarihlerine göre ceza tayininde gerekli indirim yapılmamış veya yanlış olarak indirim yapılmış ise,

6. Arttırma veya indirim sonu ceza müddeti veya miktarını tayinde maddi hata yapılmış ise,

7. Hükmedilmiş olan ceza yerine Ceza Kanununun 29 uncu maddesince adli tevbih kararı verilmesi icabederse,

8. Ceza Kanununun 29 uncu maddesindeki tertibin gözetilmemesi yüzünden eksik veya fazla ceza verilmiş ise,

9. (Değişik: 21/5/1985 - 3206/64 md.) Harçlar Kanunu ile yargılama giderlerine ilişkin hükümlere ve Avukatlık Kanununa göre düzenlenen ücret tarifesine aykırılık yapılmışsa.

Sair hallerde Temyiz Mahkemesi işi yeniden tetkik ve hükmolunmak üzere hükmü bozulan mahkemeye veya o derecede diğer civar bir mahkemeye gönderir.

Cezayı müstelzim suç daha dun derecedeki bir mahkemenin vazifesi dahilinde ise Temyiz Mahkemesi işi o mahkemeye gönderebilir.

Ceza dairelerinden birinin kararına karşı Cumhuriyet Başmüddeiumumisi, ilamın kendisine verildiği tarihten otuz gün içinde Ceza Umumi Heyetine itiraz edebilir.

Ceza dairelerinin veya Ceza Umumi Heyetinin kararlarına karşı tashihi karar usulü ancak hükmün ve kararın zat ve mahiyetine doğrudan doğruya müessir olmak üzere temyiz istida veya layihasında veya tebliğnamede dermeyan olunan bir hususun ve bunlar haricinde esas hükme müessir noksan ve hataların temyizen nazara alınmıyarak meskütünan h kalması hallerinde caridir.

(Değişik: 21/5/1985 - 3206/64 md.) Karar düzeltilmesini istemek yetkisi Cumhuriyet Başsavcısına aittir. Bu talep üzerine Yargıtay incelemesi, asıl ilamı vermiş olan daire veya Genel Kurulca yapılır. Karar düzeltme talebinin; dosyanın mahalline iadesini müteakip hükmün infazı için Cumhuriyet savcılığınca ödeme emri veya davetiyenin hükümlüye tebliği veya yakalama müzekkeresinin infazına başlandığı tarihten, mahalline gönderilmesi gerekmeyen dosyalar için de Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ilgili Cumhuriyet savcılığı aracılığı ile yapılacak tebligattan itibaren bir ay içerisinde yapılması gerekir. Mahalli Cumhuriyet savcısı, bu süre içinde ilgililerin başvurusu üzerine, düşüncesiyle birlikte evrakı gereği takdir edilmek üzere Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir. Ancak bu durum infazın geri bırakılmasını gerektirmez. Cumhuriyet Başsavcısı durumu inceleyip düzeltme talebini uygun gördüğü takdirde infazın geri bırakılmasını derhal mahalline bildirir ve ondan sonra gereğini yapar. Mahalli Cumhuriyet savcısı da re'sen Cumhuriyet Başsavcılığına başvurarak karar düzeltme isteğinde bulunabilir, ancak bu halde bir aylık süre kaydı aranmaz. Karar düzeltme talebi reddedilirse bir daha karar düzeltme talebinde bulunulamaz.

Vazifesizlik veya salahiyetsizlik sebebiyle bozulan hükmün nereye gönderileceği:

Madde 323 – Hüküm, mahkemenin haksız olarak kendisini vazifeli veya salahiyetli görmesinden dolayı bozulmuşsa Temyiz Mahkemesi aynı zamanda işi vazifeli veya salahiyetli mahkemeye gönderir.

Yargıtayda hükmün tefhimi:

Madde 324 – (Değişik: 21/5/1985 - 3206/65 md.)

Hüküm, 261 inci madde hükmüne göre tefhim edilir. Bu mümkün olmadığı takdirde duruşmanın bitiminden itibaren bir hafta içinde karar verilir.

Hükmün bozulmasının diğer maznunlara sirayeti:

Madde 325 – Hüküm, cezanın tatbikatında kanuna muhalefet edilmesinden dolayı maznun lehine olarak bozulmuşsa ve bozulan cihetlerin temyiz talebinde bulunamamış olan diğer maznunlara da tatbiki kabil olursa bu maznunlar dahi temyiz talebinde bulunmuşçasına hükmün bozulmasından istifade ederler.

Davaya yeniden bakacak mahkemenin hak ve mecburiyetleri:

Madde 326 – (Değişik: 21/5/1985 - 3206/66 md.)

Yargıtaydan verilen bozma kararı üzerine davaya yeniden bakacak mahkeme, ilgililere bozmaya karşı diyeceklerini sorar.

Sanık veya müdahil ve vekillerine davetiye tebliğ olunamaması veya davetiye tebliğ olunmasına rağmen duruşmaya gelmemeleri nedeniyle bozmaya karşı beyanları tespit edilmemiş olsa dahi duruşmaya devam edilerek dava gıyapta bitirilebilir. Ancak sanık hakkında verilecek ceza, bozmaya konu olan cezadan daha ağır ise herhalde dinlenilmesi gerekir.

Yargıtaydan verilen bozma kararına mahkemelerin ısrar hakkı vardır. Israr üzerine Yargıtay Ceza Genel Kurulunca verilen kararlara uymak mecburidir.

Hüküm yalnız sanık tarafından veya onun lehine Cumhuriyet savcısı veya 291 inci maddede gösterilen kişiler tarafından temyiz edilmişse yeniden verilen hüküm, evvelki hükümle tayin edilmiş olan cezadan daha ağır olamaz.